

**ΓΕΩΠΑΡΚΟ
ΒΙΚΟΥ-ΑΩΟΥ**

Εκπαιδευτικός,
Επιστημονικός και
Πολιτιστικός Οργανισμός
των Ηνωμένων Εθνών

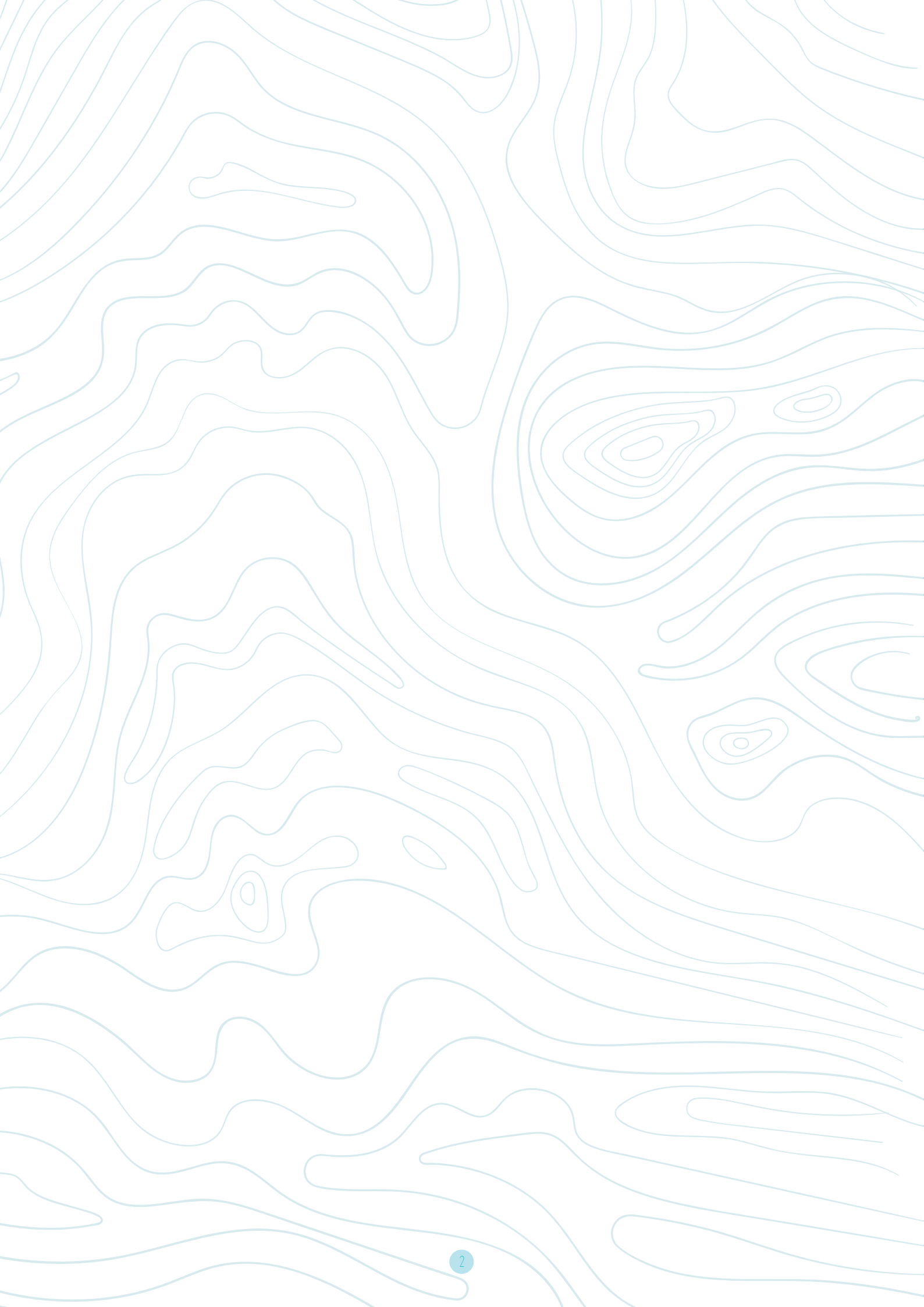

Βίος - Αώος
Παγκόσμιο
Γεωπάρκο
ΟΥΝΕΣΚΟ

ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΥΛΙΚΟ

Γεωπάρκο
Βίκου
Αώου

Εισαγωγή

Εκπαιδευτικό Υλικό για το Γεωπάρκο Βίκου-Αώου

Το υλικό αναπτύχθηκε από μέλη και συνεργάτες του Εργαστηρίου Γεωγραφικής και Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης του Παιδαγωγικού Τμήματος Δημοτικής Εκπαίδευσης του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων, με τη χρηματοδότηση της Αναπτυξιακής Ηπείρου Α.Ε., στο πλαίσιο της Προγραμματικής Σύμβασης μεταξύ της Περιφέρειας Ηπείρου και της Αναπτυξιακής Ηπείρου Α.Ε. για το έργο «**Λειτουργία – Διαχείριση – Ανάδειξη Γεωπάρκου Βίκου-Αώου για τα έτη 2019-2023**».

Copyright © 2022 Αναπτυξιακή Ηπείρου Α.Ε. – Εργαστήριο Γεωγραφικής και Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης του Παιδαγωγικού Τμήματος Δημοτικής Εκπαίδευσης του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων – Η ομάδα ανάπτυξης του εκπαιδευτικού υλικού
Διεύθυνση: Πλατεία Πύρρου & Μ. Αγγέλου 1, Ιωάννινα, ΤΚ 45332. Τηλ.: 26510- 83087, 36686. Email: vikosaosgeopark@epirusa.gr & epirus@epirusa.gr. Ιστότοπος: <https://vikosaosgeopark.com> & <https://epirusa.gr>.

Ομάδα ανάπτυξης του εκπαιδευτικού υλικού

Κώστας Γαβριλάκης	Αναπληρωτής Καθηγητής Παιδαγωγικού Τμήματος Δημοτικής Εκπαίδευσης, Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων
Γεωργία Λιαράκου	Αναπληρώτρια Καθηγήτρια Τμήματος Εκπαίδευσης και Αγωγής στην Προσχολική Ηλικία, Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών
Ευγενία Φλογαίτη	Ομότιμη Καθηγήτρια Τμήματος Εκπαίδευσης και Αγωγής στην Προσχολική Ηλικία, Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών
Απόστολος Κατσιάκης	Ομότιμος Καθηγητής Παιδαγωγικού Τμήματος Δημοτικής Εκπαίδευσης, Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων
Αναστάσιος Παπανικολάου	Επίκουρος Καθηγητής Παιδαγωγικού Τμήματος Δημοτικής Εκπαίδευσης, Πανεπιστήμιο Δυτικής Μακεδονίας
Ερασμία Σταμούλη	Δασκάλα ΜΑ, Υποψήφια διδάκτωρ Παιδαγωγικού Τμήματος Δημοτικής Εκπαίδευσης, Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων
Ιωάννης Χουλιάρης	Δάσκαλος ΜΑ, Υποψήφιος διδάκτωρ Παιδαγωγικού Τμήματος Δημοτικής Εκπαίδευσης, Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων
Ελένη Πραμαντιώτη	Δασκάλα ΜΑ, Γραφίστρια

Επιστημονική υποστήριξη

Χαρτιάκης Παπαϊωάννου	Δρ. Βιολόγος, Υπεύθυνος Δομής Γεωπάρκου Βίκου-Αώου, Αναπτυξιακή Ηπείρου Α.Ε. (ΗΠΕΙΡΟΣ ΑΕ)
Γεωργία Κιτσάκη	Ιστορικός- Αρχαιολόγος, ΜΑ Κοινωνικής Λαογραφίας, Υποψήφια διδάκτωρ Τμήματος Ιστορίας-Αρχαιολογίας Πανεπιστημίου Ιωαννίνων, Αναπτυξιακή Ηπείρου Α.Ε. (ΗΠΕΙΡΟΣ ΑΕ)
Παναγιώτης Πάσχος	Δρ. Γεωλόγος, Π.Μ. Ηπείρου Ε.Α.Γ.Μ.Ε.
Ευάγγελος Νικολάου	Δρ. Υδρογεωλόγος, Προϊστάμενος Π.Μ. Ηπείρου Ε.Α.Γ.Μ.Ε.

Σχεδιασμός - Δημιουργικό

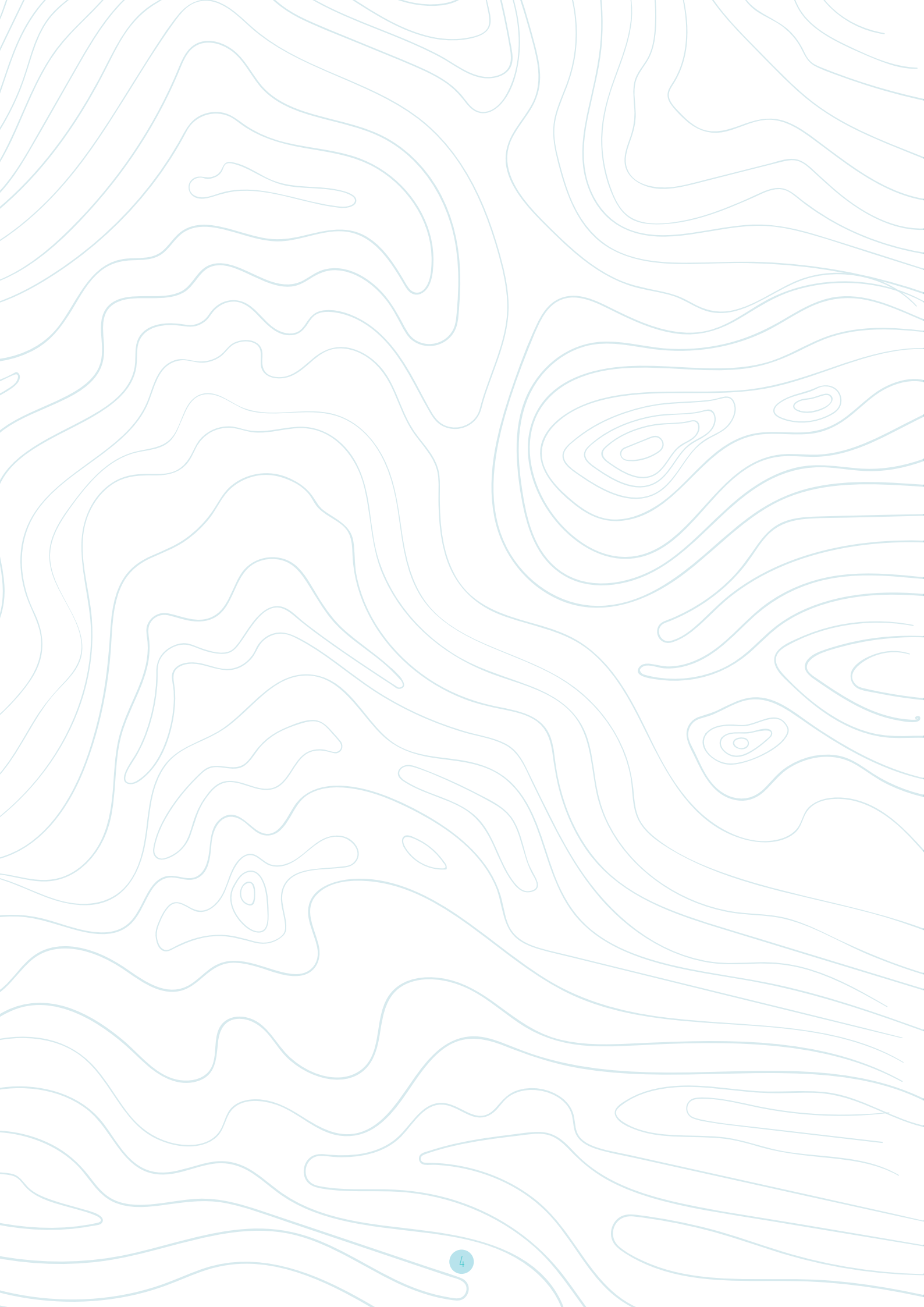
Ελένη Πραμαντιώτη	Δασκάλα ΜΑ - Γραφίστρια, Ratoon Graphic Design Buro, www.ratoon.gr
--------------------------	---

Αναφορά - Citation

Γαβριλάκης, Κ., Λιαράκου, Γ., Φλογαίτη, Ε., Κατσιάκης, Α., Παπανικολάου, Α., Σταμούλη, Ε., Χουλιάρης, Ι. και Πραμαντιώτη, Ε. (2022). *Γεωπάρκο Βίκου-Αώου: Εκπαιδευτικό Υλικό*. Αναπτυξιακή Ηπείρου Α.Ε., Περιφέρεια Ηπείρου – Εργαστήριο Γεωγραφικής και Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης, Παιδαγωγικό Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης, Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων, Ιωάννινα: Αναπτυξιακή Ηπείρου Α.Ε.

Gavrilakis, C., Liarakou, G., Flogaiti, E., Katsikis, A., Papanikolaou, A., Stamouli, E., Chouliaras, I. and Pramantioti, E. (2022). *Vikos-Aoos Geopark: Educational Material*. Development Agency of Epirus S.A., Region of Epirus – Geographical and Environmental Education Laboratory, Department of Primary Education, University of Ioannina. Ioannina: Development Agency of Epirus S.A.

ISBN: 978-618-85953-1-6

Η φιλοσοφία του εκπαιδευτικού υλικού

Φίλες & φίλοι,

Αναπτύξαμε αυτό το εκπαιδευτικό υλικό με πολλή φροντίδα για έναν τόπο που δεν γνωρίζαμε ιδιαίτερα αλλά πλέον μας συναρπάζει. Το Γεωπάρκο Βίκου-Αώου αποτελεί μια περιοχή την οποία αξίζει κανείς να επισκεφτεί χωρίς καμία αμφιβολία! Όχι ως απλός τουρίστας αλλά ως ταξιδευτής που επιθυμεί να ανακαλύψει μερικά από τα μυστικά ενός τόπου στον οποίο τα φυσικά στοιχεία αλληλεπιδρούν και συνυπάρχουν αρμονικά με το πνεύμα, τον τρόπο ζωής και τον πολιτισμό των τοπικών κοινωνιών. Πρόκειται για μια περιοχή με συγκλονιστικά τοπία και με οικιστικά σύνολα που δεν παραβίασαν ποτέ μέχρι σήμερα τις ισορροπίες των φυσικών οικοσυστημάτων. Κυρίως όμως, και αυτός είναι ο βασικός λόγος δημιουργίας του εκπαιδευτικού υλικού, συγκεντρώνει έναν μεγάλο αριθμό θέσεων ιδιαίτερου γεωλογικού ενδιαφέροντος, δηλαδή γεώτοπων. Αυτοί οι τόποι αξίζει να αναδειχθούν καθώς «διηγούνται» με τον πιο εύγλωττο τρόπο τη γεωλογική ιστορία της χώρας μας και γενικότερα αυτής της γωνιάς του πλανήτη!

Δημιουργήσαμε λοιπόν ένα εκπαιδευτικό υλικό για να αναδείξουμε τις αξίες του Γεωπάρκου Βίκου-Αώου και να συμβάλουμε με αυτό τον τρόπο στη διατήρησή του αναλλοίωτου στο διηνεκές. Η διαδικασία αυτή προϋποθέτει βέβαια την κατανόηση μιας σειράς επιστημονικών εννοιών, φυσικών διεργασιών αλλά και των τρόπων σύνδεσης των φυσικών στοιχείων με τα ανθρωπογενή. Αυτό ήταν το στοίχημά μας.

Το υλικό απευθύνεται πρωτίστως στην εκπαιδευτική κοινότητα αλλά δεν περιορίζεται μόνο σε αυτήν. Οι μαθησιακές δραστηριότητες που περιλαμβάνει είναι προσαρμοσμένες σε παιδιά των τελευταίων τάξεων του Δημοτικού Σχολείου (περίπου 9-12 ετών) και του Γυμνασίου (περίπου 12-15 ετών). Όμως μπορεί να χρησιμοποιηθεί από όλους όσους θέλουν να υλοποιήσουν εκπαιδευτικά προγράμματα και δραστηριότητες, με παιδιά ή/και ενήλικες, με θέματα τα γεωπάρκα και ιδιαίτερα το Γεωπάρκο Βίκου-Αώου. Επιπλέον, μπορεί να αξιοποιηθεί από οποιονδήποτε θέλει να γνωρίσει και να κατανοήσει το συγκεκριμένο Γεωπάρκο με απλά λόγια, χωρίς τη χρήση δύσκολων επιστημονικών εννοιών ή με την επαρκή επεξήγησή τους.

Το εκπαιδευτικό υλικό δημιουργήθηκε με το σκεπτικό να μπορεί να αξιοποιηθεί ανεξάρτητα από τη δυνατότητα που έχει κανείς να επισκεφτεί άμεσα το Γεωπάρκο Βίκου-Αώου. Με εξαίρεση δύο μαθησιακές δραστηριότητες που έχουν ως πεδίο υλοποίησης συγκεκριμένες διαδρομές του Γεωπάρκου, όλες οι υπόλοιπες μπορούν να υλοποιηθούν αυτοτελώς μακριά από το Γεωπάρκο, στην τάξη ή σε άλλο εκπαιδευτικό πλαίσιο. Έτσι μια μαθητική ή άλλη ομάδα που βρίσκεται σε άλλο σημείο της Ελλάδας, από την Κρήτη μέχρι τη Θράκη και από τα Ιόνια νησιά μέχρι τα νησιά του Ανατολικού Αιγαίου, και επιθυμεί να γνωρίσει το Γεωπάρκο Βίκου-Αώου, μπορεί να το κάνει μέσα από αυτό το υλικό. Ευελπιστούμε όμως ότι, ακόμα κι αν βρίσκεστε πολύ μακριά από το Γεωπάρκο, θα σας δημιουργήσουμε το κίνητρο ώστε να επιλέξετε κάποτε να το επισκεφθείτε και να το γνωρίσετε κι από κοντά.

Ευχαριστούμε θερμά για την καθοριστική συνεισφορά τους στην ανάπτυξη του εκπαιδευτικού υλικού τα στελέχη της Αναπτυξιακής Ηπείρου Α.Ε. Χαρητάκη Παπαϊωάννου, Δρ. Βιολόγο και Γεωργία Κιτσάκη, Ιστορικό-Αρχαιολόγο - ΜΑ Κοινωνικής Λαογραφίας, καθώς επίσης και τον Παναγιώτη Πάσχο, Δρ. Γεωλόγο και τον Ευάγγελο Νικολάου, Δρ. Υδρογεωλόγο από την Π.Μ. Ηπείρου της Ε.Α.Γ.Μ.Ε.

Σας ευχόμαστε καλή ανάγνωση και ευχάριστη υλοποίηση των μαθησιακών δραστηριοτήτων!

Η ομάδα ανάπτυξης του εκπαιδευτικού υλικού

Κώστας Γαβριλάκης, Γεωργία Λιαράκου, Ευγενία Φλογαίτη, Απόστολος Κασιόκας
Αναστάσιος Παπανικολάου, Ερασμία Σταμούλη, Ιωάννης Χουλιάρης, Ελένη Πραμαντιώτη

Εργαστήριο Γεωγραφικής και Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης
Παιδαγωγικό Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης
Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων

Το περιεχόμενο και η δομή του εκπαιδευτικού υλικού

Το εκπαιδευτικό υλικό για το Γεωπάρκο Βίκου-Αώου απαρτίζεται από την Εισαγωγή και τρία ακόμα μέρη. Ας τα γνωρίσουμε συνοπτικά.

Εισαγωγή

Οι πρώτες αυτές σελίδες αποτελούν την **Εισαγωγή** του εκπαιδευτικού υλικού και επιδιώκουν να σας εισάγουν στη φιλοσοφία, το περιεχόμενο, τη δομή και τον τρόπο λειτουργίας του υλικού.

Υλικό Πληροφόρησης

Το **Υλικό Πληροφόρησης** απευθύνεται κυρίως στην/στον εκπαιδευτικό και επιδιώκει: α) την αποσαφήνιση των βασικών όρων που επιτρέπουν την κατανόηση των εννοιών «γεωπάρκο» και «γεώτοπος», β) την παρουσίαση του Γεωπάρκου Βίκου-Αώου και γ) την επιλεκτική ανάδειξη ορισμένων από τους γεώτοπους του Γεωπάρκου.

Το υλικό αυτό αναπτύσσεται μέσα από μια ολιστική και συστημική προσέγγιση προκειμένου να γίνει σαφής η αλληλεξάρτηση όλων των επιμέρους διαστάσεων (γεωλογικής, οικολογικής, κοινωνικής, πολιτισμικής, ιστορικής, οικονομικής) και στοιχείων (πετρώματα, νερό, βιοποικιλότητα, αρχιτεκτονική, επαγγέλματα, πολιτισμικοί πόροι) του Γεωπάρκου. Θεωρούμε πως η ολοκληρωμένη κατανόηση του Γεωπάρκου Βίκου-Αώου, όπως επίσης κάθε προσπάθεια για τη διατήρηση και τον σχεδιασμό του μέλλοντος αυτής της περιοχής, προϋποθέτει μια τέτοια οπτική.

Έχουμε προσπαθήσει η γλώσσα του κειμένου αυτού να ανταποκρίνεται στις απαιτήσεις της/του εκπαιδευτικού που δεν έχει ειδικές επιστημονικές γνώσεις (π.χ. γεωλογίας, οικολογίας, ιστορίας). Επομένως απευθύνεται σε κάθε εκπαιδευτικό, χωρίς εξαιρέσεις!

Πίνακας περιεχομένων υλικού πληροφόρησης

Τι είναι ένα Γεωπάρκο;
Το Γεωπάρκο Βίκου-Αώου με μια ματιά
Τι σημαίνει Βίκος-Αώος;
Πότε και πώς ανακηρύχθηκε η περιοχή σε Γεωπάρκο;
Πού βρίσκεται και ποιες περιοχές περιλαμβάνει το Γεωπάρκο Βίκου-Αώου;
Ας γνωρίσουμε καλύτερα το Γεωπάρκο Βίκου-Αώου
Πέτρα... πολλή «πέτρα»...
Η πέτρα κάνει το νερό ή το νερό την πέτρα;
Νερό... πολύ νερό... κυλά στις «φλέβες» του Γεωπάρκου
Από το πουρνάρι στο ρόμπολο και από τον πινδοβίνο στο αγριόγιδο και στον αλπικό τρίτωνα...
Ανθρώπων έργα
Από την προϊστορία...
...στο σήμερα: η φύση και η ανάγκη γεννούν τις τέχνες
Από τα χωριά της Κόνιτσας...
...στα χωριά του Ζαγορίου
Προς μια νέα εποχή
Γεώτοποι... το επίκεντρο του ενδιαφέροντος!
Γιατί αξίζει τη φροντίδα μας;
Τι μπορώ να κάνω εγώ;
Βιβλιογραφικές και διαδικτυακές πηγές

Μαθησιακές Δραστηριότητες

Οι **Μαθησιακές Δραστηριότητες** απευθύνονται ταυτόχρονα στην/στον εκπαιδευτικό και τις/τους μαθήτριες/μαθητές. Το μέρος αυτό περιλαμβάνει τρεις ενότητες:

ΕΣ1

Α) **Δραστηριότητες Εισαγωγής: Γνωριμία με το Γεωπάρκο (ΕΣ)**, οι οποίες πραγματεύονται βασικά θέματα, όπως τι είναι ένα γεωπάρκο, πού βρίσκονται τα γεωπάρκα της Ελλάδας και του κόσμου αλλά και ποια είναι τα βασικά γεωγραφικά στοιχεία του Γεωπάρκου Βίκου-Αώου. Σε αυτό το πλαίσιο οι συμμετέχοντες (μαθήτριες/τές, εκπαιδευτικοί κ.ά.) γνωρίζουν ορισμένα χαρακτηριστικά των οικιστικών ενότητων αλλά και των οικοσυστημάτων της περιοχής. Επιπλέον, η ενότητα αυτή επιδιώκει την αποσαφήνιση ορισμένων επιστημονικών εννοιών και την καλλιέργεια βασικών δεξιοτήτων. Μεταξύ αυτών είναι η ανάγνωση τοπογραφικών χαρτών, η αντίληψη της γεωμορφολογίας και η αναγνώριση των οικοσυστημάτων του Γεωπάρκου, η κατανόηση του γεωλογικού χρόνου και του τρόπου δημιουργίας ηπείρων και βουνών, η αναγνώριση των βασικών τύπων πετρωμάτων και ορισμένων που απαντούν στο Γεωπάρκο Βίκου-Αώου, η κατανόηση του τρόπου σχηματισμού πηγών, καρστικών μορφών, ρηγμάτων και άλλων τεκτονικών δομών καθώς επίσης και παγετωνικών μορφών που εντοπίζονται στο συγκεκριμένο Γεωπάρκο.

Η ενότητα «Εισαγωγή: Γνωριμία με το Γεωπάρκο» περιλαμβάνει **9 μαθησιακές δραστηριότητες**, που συμβολίζονται με το **«ΕΣ»** ακολουθούμενο από τη σχετική αριθμηση.

► **Οι δραστηριότητες αυτές μπορούν να υλοποιηθούν ανεξάρτητα από τη δυνατότητα επίσκεψης στο Γεωπάρκο.**

ΕΠ1

Β) **Δραστηριότητες Εικονικού Πεδίου (ΕΠ)**, οι οποίες επιχειρούν μια εικονική περιήγηση των συμμετεχόντων σε «διαδρομές» ή επιμέρους περιοχές του Γεωπάρκου που επιλέξαμε καθώς συγκεντρώνουν πλήθος και ποικιλότητα γεωτόπων. Έτσι οι εμπλεκόμενοι μπορούν να διαμορφώσουν μια πολύ αντιπροσωπευτική εικόνα του Γεωπάρκου, έστω και από μακριά. Με ένα εικονικό λεωφορείο αρχικά και στη συνέχεια με τη συνοδεία... ενός αγριόγιδου τα παιδιά γνωρίζουν χαρακτηριστικά δείγματα από όλους τους τύπους γεωτόπων: πηγές, ρήγματα, πτυχές, ποτάμια αναβαθμίδες, βραχοσκεπές, βάραθρα και άλλες καρστικές μορφές, αλπικές λίμνες και άλλες παγετωνικές μορφές. Παράλληλα, εξοικειώνονται με ανθρώπινες δραστηριότητες, ενδιαφέροντα πολιτισμικά και αρχιτεκτονικά στοιχεία ενώ γνωρίζουν είδη της χλωρίδας και της πανίδας της περιοχής.

Η ενότητα «Εικονικό Πεδίο» περιλαμβάνει **6 μαθησιακές δραστηριότητες**, που συμβολίζονται με το **«ΕΠ»** ακολουθούμενο από τη σχετική αριθμηση.

► **Οι δραστηριότητες αυτές μπορούν να υλοποιηθούν ανεξάρτητα από τη δυνατότητα επίσκεψης στο Γεωπάρκο.**

ΠΠ1

Γ) **Δραστηριότητες Πραγματικού Πεδίου (ΠΠ)**, για τις οποίες οι συμμετέχοντες πρέπει να προετοιμαστούν προκειμένου να τις υλοποιήσουν σε δύο εξαιρετικά όμορφες και ενδιαφέρουσες διαδρομές στο Γεωπάρκο Βίκου Αώου: α) στη Σκάλα Βίτσας και β) στον Βοϊδομάτη Ποταμό. Πρόκειται για ένα είδος μελέτης πεδίου, στην οποία οι συμμετέχοντες αναζητούν, καταγράφουν, αναλύουν, συζητούν, μαθαίνουν γύρω από γεωλογικά, οικολογικά, κοινωνικά, πολιτισμικά κτλ. στοιχεία που βρίσκονται στις συγκεκριμένες διαδρομές.

Η ενότητα «Πραγματικό Πεδίο» περιλαμβάνει **2 μαθησιακές δραστηριότητες**, που συμβολίζονται με το **«ΠΠ»** ακολουθούμενο από τη σχετική αριθμηση.

► **Οι δραστηριότητες αυτές υλοποιούνται στο Γεωπάρκο.**

Κάθε μαθησιακή δραστηριότητα αποτελείται από τα εξής μέρη:

Τίτλος δραστηριότητας.

Τι είναι ένα γεωπάρκο;

Απαραίτητα μέσα και υλικά.

Απαραίτητα μέσα & υλικά: Φύλλο Εργασίας ΕΣ1.1, Φύλλο Εργασίας ΕΣ1.2

Εκπαιδευτικοί στόχοι.

Εκπαιδευτικοί στόχοι:

▶ Να γνωρίσουν την έννοια 'γεωπάρκο'.

Συνοπτική περιγραφή και οδηγίες.

Συνοπτική περιγραφή & οδηγίες

Η συνοπτική περιγραφή απευθύνεται στην/στον εκπαιδευτικό και παρουσιάζει βήμα-βήμα τη διαδικασία που προτείνεται να ακολουθηθεί. Κάθε δραστηριότητα αποτελείται από μία ή περισσότερες φάσεις

ΦΑΣΗ 1: Στοιχεία ενός γεωπάρκου, γεώτοποι & γεωποικιλότητα

και αυτές από επιμέρους βήματα. Όπου προτείνεται η αξιοποίηση συγκεκριμένης προσέγγισης ή μεθόδου, χρησιμοποιούνται αντίστοιχα σύμβολα για διευκόλυνση. Για παράδειγμα:

Εργασία σε ομάδες

Καταιγισμός ιδεών

Προβολή βίντεο

Ηλικίες στις οποίες απευθύνεται κάθε επιμέρους φάση ή βήμα των δραστηριοτήτων.

Ηλικίες

Προτεινόμενες επεκτάσεις των δραστηριοτήτων, εφόσον κρίνει η/ο εκπαιδευτικός ότι υπάρχει το περιθώριο να υλοποιηθούν.

Προτεινόμενη επέκταση

Πηγές που έχουν χρησιμοποιηθεί για την ανάπτυξη της δραστηριότητας.

Πηγές

Φύλλα εργασίας, τα οποία συμπληρώνονται από τα παιδιά σε ατομικό ή, συνήθως, σε ομαδικό επίπεδο.

Φύλλο Εργασίας ΕΣ1.1

Παράρτημα, τα οποία παρέχουν υλικό (π.χ. εικόνες, κείμενα, σχήματα) που είναι απαραίτητο για την υλοποίηση των δραστηριοτήτων.

Παράρτημα ΕΣ2.1

Υποστηρικτικό Υλικό, το οποίο επίσης παρέχει υλικό (π.χ. παρουσιάσεις, κινούμενες εικόνες, βίντεο) που είναι απαραίτητο για την υλοποίηση των δραστηριοτήτων και βρίσκεται αναρτημένο και στον ιστότοπο του Γεωπάρκου Βίκου-Αώου (<https://vikosaoosgeopark.com/>) και στη διάθεση των χρηστών του εκπαιδευτικού υλικού.

Πίνακας περιεχομένων μαθησιακών δραστηριοτήτων

Δραστηριότητες Εισαγωγής (ΕΣ)

- ΕΣ1. Τι είναι ένα γεωπάρκο;
Φάση 1. Στοιχεία ενός γεωπάρκου, γεώτοποι & γεωποικιλότητα
- ΕΣ2. Τα γεωπάρκα στην Ελλάδα και στον κόσμο
Φάση 1. Τα γεωπάρκα στην Ελλάδα και στον κόσμο
- ΕΣ3. Το Γεωπάρκο Βίκου-Αώου & ανθρώπινες κοινότητες
Φάση 1. Τοποθεσία, γεωγραφικά στοιχεία και ανθρώπινες κοινότητες
- ΕΣ4. Ανάγλυφο του Γεωπάρκου Βίκου-Αώου & οικοσυστήματα
Φάση 1. Ανάγνωση τοπογραφικού και γεωμορφολογικού χάρτη
Φάση 2. Οικοσυστήματα του Γεωπάρκου Βίκου-Αώου
- ΕΣ5. Γεωλογικός χρόνος - η γένεση του Γεωπάρκου Βίκου-Αώου
Φάση 1. Γεωλογικός χρόνος & η γένεση του Βίκου-Αώου
- ΕΣ6. Πετρώματα του Γεωπάρκου Βίκου-Αώου
Φάση 1. Πετρολογικός κύκλος
Φάση 2. Τα βασικά πετρώματα του Γεωπάρκου Βίκου-Αώου
- ΕΣ7. Πηγές & καρστ
Φάση 1. Ο κύκλος του νερού και ο σχηματισμός πηγών
Φάση 1. Καρστικές μορφές
Φάση 3. Βραχοσκεπές & ποτάμια αναβαθμίδες
- ΕΣ8. Τεκτονικές δομές
Φάση 1. Ρήγματα
Φάση 2. Πτυχές
- ΕΣ9. Παγετωνικές μορφές
Φάση 1. Παγετώνες... μοραίνες και αλπικές λίμνες

Δραστηριότητες Εικονικού Πεδίου (ΕΠ)

- ΕΠ1. Ρήγμα Κόνιτσας – Πηγή «Νέλλες» – Βραχοσκεπή «Μποϊλα»
Φάση 1. Εξοικείωση με την ανάγνωση του Χάρτη του Γεωπάρκου
Φάση 2. Ρήγμα Κόνιτσας
Φάση 3. Πηγή «Νέλλες»
Φάση 4. Γεφύρι Κλειδωνιάς & αθλήματα βουνού
Φάση 5. Βραχοσκεπή «Μποϊλα»
- ΕΠ2. Κεκλιμένη Πτυχή Εξοχής – Λουτρά Καβασίλων – Λουτρά Αμάραντου
Φάση 1. Πτυχή Εξοχής
Φάση 2. Λουτρά Καβασίλων & Λουτρά Αμάραντου
- ΕΠ3. Βίκος & Πηγές
Φάση 1. Πανόραμα Φαραγγιού Βίκου & Φαράγγι Βίκου
Φάση 2. Τοπίο
Φάση 3. Πηγές «Αγκαστρωμένη» και «Οικονόμου»
Φάση 4. Φαρμακευτικά φυτά & Βικογιατροί
- ΕΠ4. Πανόραμα ρήγματος Αστράκας – Πάπιγκο – Κολυμβήθρες
Φάση 1. Πανόραμα ρήγματος Αστράκας
Φάση 2. Πάπιγκο, Μικρό Πάπιγκο & παραδοσιακοί οικισμοί Ζαγορίου
Φάση 3. Κολυμβήθρες
- ΕΠ5. Βάραθρα
Φάση 1. Βάραθρο «Προβατίνα»
Φάση 2. Άλλα βάραθρα

ΕΠ6. Βουνά & υποαλπική ζώνη

Φάση 1. Μεγάλα βουνά του Γεωπάρκου, χωριά της Κόνιτσας και Βλαχοχώρια Ζαγορίου

Φάση 2. Υποαλπικά & αλπικά λιβάδια

Φάση 3. Κτηνοτροφία στα υποαλπικά και αλπικά λιβάδια

Φάση 4. Χλωρίδα και πανίδα της υποαλπικής & αλπικής ζώνης

Φάση 5. Δρακόλιμνες & μοραίνες

Δραστηριότητες Πραγματικού Πεδίου (ΠΠ)

ΠΠ1. «Σκάλα Βίτσας»

ΠΠ2. «Βοϊδομάτης Ποταμός»

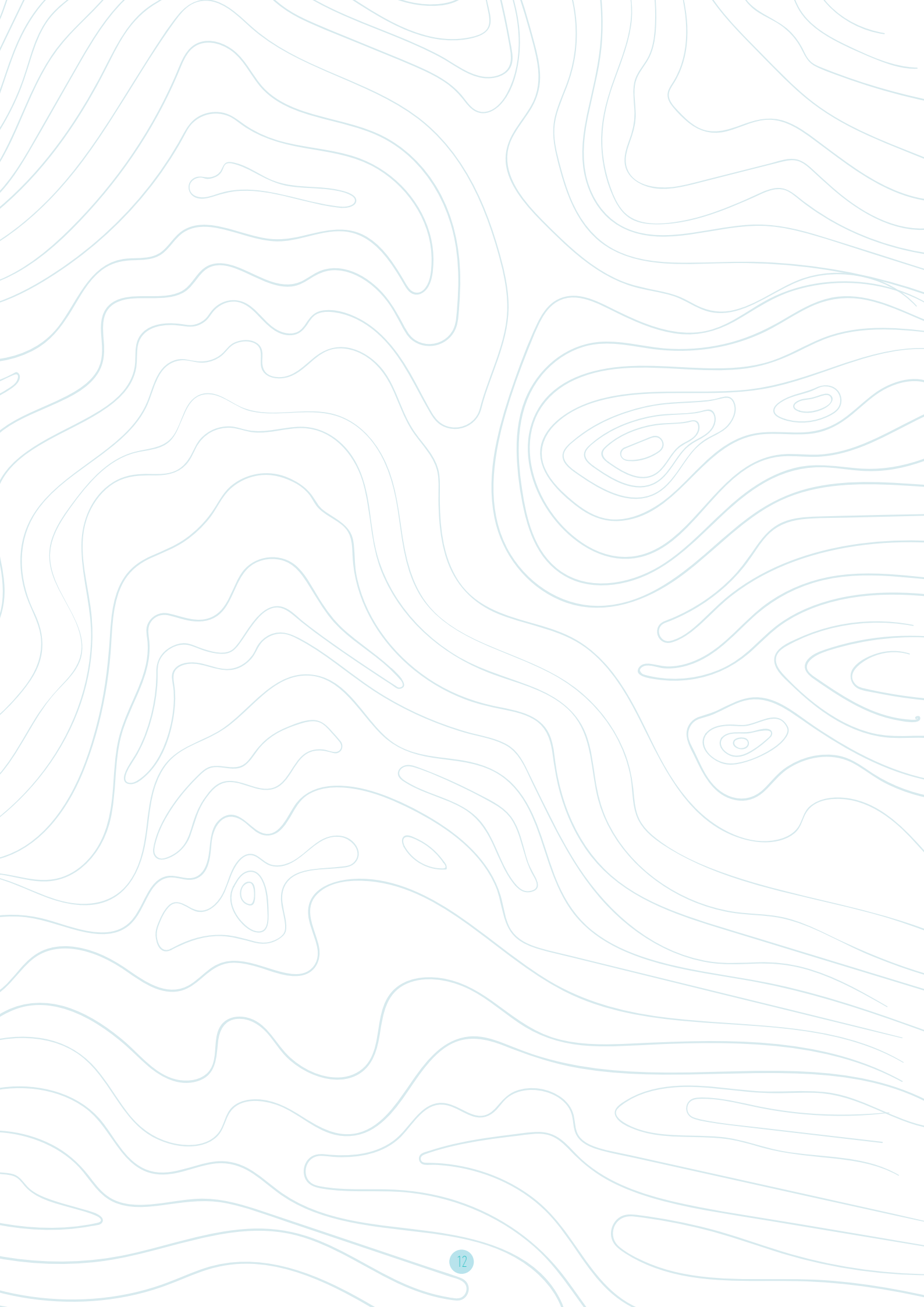
Αξιολόγηση & Ανατροφοδότηση

Η **Αξιολόγηση & Ανατροφοδότηση** απευθύνεται στην/στον εκπαιδευτικό που έχει την ευθύνη υλοποίησης των μαθησιακών δραστηριοτήτων του εκπαιδευτικού υλικού. Αποτελείται από τρία μέρη: α) ένα φύλλο αξιολόγησης για το σύνολο του εκπαιδευτικού υλικού, που απηχεί τη συνολική εντύπωση την οποία αποκομίζει η/ο εκπαιδευτικός ή γενικά ο χρήστης του υλικού, β) ένα φύλλο αξιολόγησης για μεμονωμένες μαθησιακές δραστηριότητες και γ) ένα φύλλο αξιολόγησης για το υλικό πληροφόρησης. Το δεύτερο υπεισέρχεται σε περισσότερες λεπτομέρειες και είναι σημαντικό να συμπληρωθεί (αφού πρώτα ανατυπωθεί) για όλες τις δραστηριότητες που υλοποιήθηκαν. Είναι επίσης πολύ σημαντικό να συμπληρωθούν στα ανοικτά πεδία και των τριών φύλλων αξιολόγησης οι δυσκολίες και τα προβλήματα που εντοπίζονται στην υλοποίηση αλληλά και ιδέες για βελτίωση.

Περιμένουμε με αγωνία να μας στείλετε όσα φύλλα συμπληρώσετε, ως ανατροφοδότηση στο email: vikosaosgeopark@epirusa.gr.

Πώς να εργαστώ;

- 1** Αφιέρωσε χρόνο να μελετήσεις το Υλικό Πληροφόρησης.
- 2** Ξεφύλλισε όλο το εκπαιδευτικό υλικό έχοντας δίπλα τον πίνακα περιεχομένων μαθησιακών δραστηριοτήτων.
- 3** Σκέψου προσεκτικά πόσο χρόνο έχεις συνολικά και με τι θα ήθελες να ασχοληθούν τα παιδιά. Π.χ.: Με ορισμένες επιστημονικές γεωλογικές έννοιες; Με μια γενική γνωριμία με το Γεωπάρκο Βίκου-Αώου; Με τη γνωριμία συγκεκριμένων γεωτόπων του Γεωπάρκου; Με το σύνολο του εκπαιδευτικού υλικού;
- 4** Σκέψου αν υπάρχει η δυνατότητα να επισκεφτείτε το Γεωπάρκο Βίκου-Αώου. Αν δεν υπάρχει, δεν πειράζει...
- 5** Επίλεξε τις δραστηριότητες ή τις ενότητες δραστηριοτήτων που θέλεις και μπορείς να υλοποιήσεις με τα παιδιά. Στην επιλογή θα σε βοηθήσει πολύ και μια προκαταρκτική ανάγνωση των εκπαιδευτικών στόχων κάθε δραστηριότητας.
- 6** Διάβασε προσεκτικά τη συνοπτική περιγραφή και τις οδηγίες. Παράλληλαδες τα συνοδευτικά Φύλλα Εργασίας, τα Παραρτήματα και το Υποστηρικτικό Υλικό, εφόσον υπάρχουν. Βρες επίσης τα υπόλοιπα απαραίτητα μέσα και υλικά για την υλοποίηση της δραστηριότητας.
- 7** Ξεκίνα! Καλή επιτυχία!
- 8** Βρισκόμαστε στη διάθεσή σου για να μας πεις πώς πήγε η υλοποίηση των μαθησιακών δραστηριοτήτων. Έχουμε ανάγκη την ανατροφοδότησή σου ώστε να βελτιώσουμε ακόμα περισσότερο αυτό το εκπαιδευτικό υλικό! Μην διστάσεις να συμπληρώσεις τα φύλλα αξιολόγησης του εκπαιδευτικού υλικού και να μας τα στείλεις στο email: **vikosaosgeopark@epirusa.gr**.

**ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ
ΗΠΕΙΡΟΥ Α.Ε.**

Αναπτυξιακή Ανώνυμη Εταιρεία ΟΤΑ

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΗΠΕΙΡΟΥ

ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ
ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΗΣ &
ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗΣ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

ISBN: 978-618-85953-1-6